

Länssstyrelsen
Västerbotten

Yttrande

1 (2)

Datum
2025-03-13

Diarienummer
10426-2024

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se,
s.sl@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss Bättre tillsammans – Förslag till en uppdaterad nationell cancerstrategi, S2024/02100

Er beteckning: S2024/02100

Sammanfattning

Länssstyrelsen Västerbotten här nedan benämnd Länssstyrelsen, ställer sig positiva till det förbyggande arbete som utredningen beskriver och ställer oss bakom utredningens förslag med avseende kapitel 3, Förebygga cancer. Vi väljer att inte yttra oss kring övriga kapitel, då dessa områden faller utanför ramen för vår verksamhet.

Kapitel 3 Förebygga cancer

Vi anser att strategin lyfter många goda exempel och ser positivt på att utredningen lyfter barn och unga som en viktig målgrupp.

Vi ser att det är viktigt att hitta synergier mellan olika befintliga strategier som arbetar förebyggande med universell prevention.

Pågående arbete inom ANDTS har fokus på universell nytta och är skrivet i termer av att minska medicinska och sociala skador. Utan att cancer är framskrivet så kan vinsterna av ANDTS-förebyggande arbetet generera att färre personer drabbas av cancer kopplat till alkohol och tobak. Vi vill även framhålla det universella och breda arbetet kring tobak, nikotin och tobaksliknande produkter som viktigt, och vikten av att i det främjande arbete inte göra skillnad på produkter-typerna.

En rapport från folkhälsomyndigheten visar på att unga som använder cigaretter, e-cigarett, nikotinsnus eller snus, har högre odds att använda en av de övriga produkterna i jämförelse med unga som inte använder någon nikotin eller tobaksliknande produkt alls ([Vad hänger ihop med tobaks- och nikotinanvändning? – En analys av användningen](#))

[bland elever i årskurs nio — Folkhälsomyndigheten](#)). Vi vill där av premiera att arbeta brett i det förebyggande arbetet. Att enbart fokusera på att minska cigarettrökning kan vara en återvändsgränd med unga som inte är dikotoma i sin användning av dessa produkter. Dåtidens distinktion av rökare eller snusare, kan vara utdaterad och att utgå ifrån detta i cancerstrategin kan på sikt leda till att vi missar en chans att förebygga cancer.

Vi önskar även hänvisa till det svar vi lämnade på remissen En trygg uppväxt utan nikotin, alkohol och lustgas SOU 2024:23, S2024/00726.

”Länsstyrelsen Västerbotten ställer sig positiv till detta förslag men anser att rök-, tobaks- och nikotinfri skoltid även ska inkludera verksamhet i fritidshem och den tid som eleverna vistas där. Fritidshemmen ligger även ofta i eller i direkt anslutning till skolbyggnaden/skolgården. Länsstyrelsen anser även att skolhuvudmannens skyldigheter att genom skyltning upplysa om förbudet och vid behov ingripa med information och tillsägelser bör framgå direkt av lagtexten. Detta förtydligande torde även underlätta kommunernas tillsyn på området.”

Utredningen beskriver att folkhälsomyndigheten behöver komplettera indikatorer i uppföljningen av folkhälsan med fler cancerspecifika riskfaktorer. I arbetet kring att ta fram mätbara indikatorer för cancer i det förebyggande arbetet, så är det viktigt att ta med att det redan finns många indikatorer i Indikatorlabbet, folkhälsodata och folkhälsostudio för alkohol, tobak och även kopplat till andra levnadsvanor samt processindikatorer inom förebyggande arbete som skulle kunna nyttjas. Sverige är ett land med god tillgång på data och tillgängliga indikatorer. Utmaningen kan många gånger vara att navigera mellan olika databaser samt att välja vilka indikatorer som utgör kärnindikatorer inom ett förebyggande område. Det finns även utmaningar att ta fram relevant data som går att bryta ner regionalt och även nyttjas i landets små kommuner samt möjlighet att stratifiera data på kön, utifrån socioekonomi med flera. Länsstyrelsen anser att en del i arbetet kan vara att se hur all data som redan finns på ett effektivt och klokt sätt kan nyttjas av de aktörer som behöver uppföljningsverktyg inom det förebyggande området.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef för social hållbarhet Jenny Bergkvist med ANDTS-samordnare Anna-Karin Waenerlund som föredragande.